

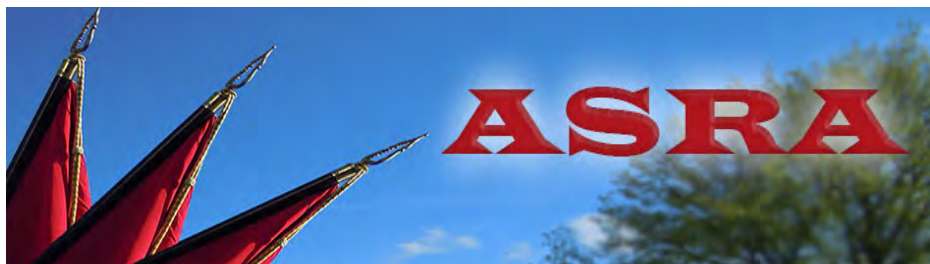
ASRA NYT

Arbejderhistorisk Støttekreds Ringkøbing Amt

31 årgang

nr. 4

2014

ASRA har fået ny hjemmeside!
www.asra.dk

Freddie Nielsen fra ABA instruerer arkivmedarbejderne i arkivering

ISSN:0906-2939

ASRA NYT

Udgivet af ASRA

Ålykkevej 3. 7400 Herning

mail: info@asra.dk

ASRAs hjemmeside

www.asra.dk

Formand:

Andreas Iversen - tlf. 9737 1989

mail: formand@asra.dk

Kasserer:

Britt Ulrich - tlf. 3054 0998

mail: kasserer@asra.dk

Redaktion:

Elly Madsen

Jørn Jensen

Leo Skaaning

Arkivmedarbejdere:

Jørgen Aarestrup-Nielsen

Jørgen Markmøller

Jørn Jensen

Henry Ammitzbøll

Ingrid Preisler Andreassen

Blad layout og redaktør

Leo Skaaning

Trykt med hjælp fra 3F. Holstebro.

Deadline for næste nr.: 15.01.2015

Indhold:

Side 2 Kolofon

Side 3 Formandens leder

Side 4 Hvem er Henry Hygum?

Side 5 "Episoder fra mit liv"
af Henry Hygum - Vinderup

Side 14 Hvorfor holder vi jul ?

Side 16 Lederskifte på
Arbejdermuseet .

Side 17 ASRA har fået ny hjemmeside

Side 18 Ny formand i LO Herning/
Ikast

Side 20 Indkaldelse til Generalforsam-
ling

Anton Hansen:

Juletræsfest i Forsamlingsbygningen

Leder:

Da året inden længe rinder ud, og da det er den sidste blad der udkommer i år, vil det være på sin plads, at gøre status over året.

ASRA har i løbet af året modtaget mange arkivalier til arkivering og opbevaring, så som protokoller, billeder, bøger og faner m.m.. Derudover har jeg i skrivende stund fået lovning på en del værktøj til træbearbejdning, så som høvle m.m. fra 3f Ringkøbing Skjern afdeling. Jeg vil gerne på ASRA's vegne rette en stor tak til de personer og afdelinger, som har overdraget arkivalierne til ASRA.

,Der har nu været nogle møder om de nye lokaler i "Det Historiske Hus"(den gamle museumsbygning). Møderne har været konstruktive, men jeg synes nok at forhandlingerne går noget langsomt, da sidste møde var den 24. september. Den 2. oktober skulle der så være byggetilsyn for at få fastlagt, hvad der skal renoveres. Når det er fastlagt skal det sendes i udbud, og derefter udarbejdes tidsplanen for det videre forløb, så der er nok lang vej endnu, inden vi ved noget med sikkerhed. Der er også det økonomiske, der skal tages hensyn til, som ikke har været drøftet endnu.

I ASRA har vi gjort op, hvad vi har brug for af plads og sendt det til kommunen. Ligeledes har vi også fokus på nogle bestemte lokaler, som vil være særdeles brugbare for ASRA, og give os nogle gode rammer for fremtiden. Der er fuld gang i omregistreringen

af hele ASRA's arkiv. Arbejdet går stille og rolig fremad. Der er tre til fire mand der bruger ca. hver onsdag af deres fritid på, at gennemgå de nuværende kasser med arkivalier og får dem registreret til nutidig digital tilgængelighed og datalevering. Et stort og imponerende arbejde. Det vil nok tage halvanden til to år inden arbejdet er afsluttet, da der også skal tages højde for nyankommne arkivalier, som skal registreres. Jeg vil gerne her rette en stor tak til arkivarerne, for den store indsats de yder i arkivet for ASRA. På sidste generalforsamling meddelte jeg, at det var mit sidste år som formand for ASRA. Den beslutning står ikke til at ændre.

Så til generalforsamlingen som er den 25. februar 2015. skal der vælges ny formand. For at vi ikke skal komme i den situation og ikke kan få valgt en formand, vil jeg derfor opfordre medlemmerne til at komme med forslag til en ny formand, samt møde op til generalforsamling for at få indflydelse på hvem der bliver valgt.

Så kære medlemmer kender i en der gerne vil tage over som formand for ASRA, må I gerne sende forslaget til undertegnede på

mail: **formand@asra.dk**

I ønskes alle en glædelig jul samt et godt nytår med et stor tak for det forgangne år der slutter inden så længe.

Andreas Iversen

Hvem er

Henry Hygum ? Forord

- Født den 11. marts 1929
- Voksende op i Randbøldal
- Startede som avisdreng og mælkedreng
- Oplevede at tyskerne besætter en mark ved Vandel, som senere bliver Vandel Flyveplads
- Bliver som teenager ”stikirendreng” på Randbøldal kro
- Sluttede sin skolegang i 1944
- Fæstes som dreng på en gård
- I lære som elektriker 1945
- Soldat ved Søværnet
- Ansat som elektriker ved Preiss i Vinderup
- i 1964 flytter han med familien i eget hus, Mosekrogen 4. i Vinderup
- Blev medlem af Socialdemokraterne i 1970
- Skoleleder af AOF i Vinderup 1976
- Ligningskommissionen 1978
- Skuemester ved forskellige tekniske skoler
- Gik på efterløn i 1990
- Bruger sit otium til rejser og lystfiskeri
- Er i dag 85 år gammel, men frisk og glad ved livet

Da jeg begyndte at skrive denne bog for over et år siden, var det tænkt som en beretning for mit afkom, så de kunne læse om min barndom og ungdom og ikke mere. Men efter opfordringer valgte jeg at fortsætte, så historien nu er ført up to date. Der er flere, der har udtalt interesse for at læse om det, jeg har oplevet, og da jeg ikke har skrevet om noget, der ikke må læses af enhver, har jeg også tænkt mig at videregive det til Vinderup Egnshistoriske Arkiv og til Arbejderhistorisk Støttekreds Ringkøbing Amt (ASRA). Hvis der er noget i min historie, de kan bruge til noget, er de velkommen til det. Under arbejdet med bogen har jeg mange gange været oppe og slås med min computer.

Der har jeg altid søgt og fået hjælp af mit barnebarn, Rene. Min datter, Elvi, har læst korrektur. Min genbo, Niels Rasmussen, har hjulpet mig med at scanne og indsætte billeder i samarbejde med Jens Aage Eriksen, Sevel.

Henry Hygum

Episoder fra mit liv

Udpluk fra bogen af samme titel, skrevet af Henry Hygum - Vinderup

Lærlingetid

Den 1. oktober 1945 begyndte jeg i min læreplads som elektriker hos installatør Willy Holm, Vandel. Holms hus i Vandel var dengang beslaglagt lige som alle andre huse, så han boede midlertidigt i Aast; en lille landsby der lå nogle få kilometer fra Vandel. Arbejdstiden var otte timer om dagen i ugens seks hverdage, og lønnen var, så vidt jeg husker, 14,36 kr. om ugen. Jeg boede gratis hjemme hos mine forældre, men jeg fik ingen penge af dem, til gengæld bestod jule- og fødselsdagsgaver til mig altid af tøj af en eller anden art. Lørdag den 27. oktober 1945 arbejdede jeg på en formbrændselsfabrik i Billund, der ligger syv kilometer vest for Vandel. Efter en dag på sådan fabrik ligner man mest en neger på grund af alt støvet. På vej hjem fra arbejde skød jeg som altid denne dag genvej fra Randbøl Kirke ned over markedspladsen. Bakken var stejl og markvejen fedtet og glat efter flere dages regn. Jeg lod altid cyklen køre på frihjul ned ad bakken, så

jeg opnåede en temmelig god fart. Midt på bakken gled min cykel, og jeg mener også, jeg hørte et knæk, inden jeg væltede. Da jeg ville rejse mig igen, kunne jeg ikke, og jeg var med det samme klar over, at jeg havde brækket benet. Der lå jeg så og følte mig meget alene. Hvor længe jeg lå der, ved jeg ikke, men det føltes meget længe. Det var ved at blive mørkt, og der var langt til de nærmeste huse, så jeg begyndte at råbe om hjælp af mine lungers fulde kraft. Efter nogen tid var der en, der gik på en tilstødende vej, der hørte mig. »Hvor er du«, råbte han tilbage, og da jeg fortalte ham det, kom han op til mig. Jeg bad ham om gå at til formanden i samariterforeningen. Det var Ove Larsen, og der vidste jeg, at der var en bære, som man kunne transportere mig på. Jeg fik hans jakke over mig, og inden han gik, spurgte han, om jeg røg. Det gjorde jeg, men jeg lå på en måde, så det var umuligt at få mine cigaretter op af lommen. »Skidt med det«, sagde han, »Jeg har ingen cigaretter, men du kan låne min pibe«. Så lå jeg og fik en pibe

tobak, mens han hentede hjælp. Da de vendte tilbage, havde de fået fat på min mor, som var med. Min far var ikke nået hjem; han arbejdede ude med et luftledningshold, og var kun hjemme om søndagen. Sys blev efterladt alene derhjemme.

Jeg blev båret op til Randbølgård, der lå ved siden af kirken, hvor der blev ringet efter doktor Thomsen.

Han ringede til Falck efter en ambulance, som kørte mig og min mor til sygehuset i Vejle. Som sagt var jeg meget beskidt efter dagens arbejde, og det faldt ikke i god jord hos den vagthavende oversygeplejerske.

Hun mente, jeg var noget af en gris, så jeg blev vasket fra top til tå, inden jeg kom på operationsbordet.

Det var ikke en særlig blid behandling, jeg der blev udsat for.

Da jeg var blevet gjort klar til operation, stod min mor med alt mit tøj under armen og skulle hjem til Randbøldal. Det var blevet sent, og sidste rutebil og tog var for længst gået, så hun begyndte at gå de 19 kilometer hjem. Et godt stykke uden for Vejle tog hun mod til sig og stoppede en bil. Det viste sig at være et engelsk militærkøretøj med to soldater om bord, hvoraf den ene forstod dansk. De tog hende med og satte hende af, hvor

vejen går fra til Randbøldal. Derfra gik hun de sidste to kilometer og nåede hjem ud på de små timer. Vejle Amts og Bys Sygehus var navnet på sygehuset, hvor jeg blev indlagt. Der var en kirurgisk afdeling og en medicinsk afdeling med hver sin overlæge, der begge var forholdsvis nye i jobbet. De gamle overlæger var begge blevet skudt i deres hjem under krigen af nogle af tyskernes håndlangere. Jeg kom til at ligge på en 10-sengs stue på afdeling K1. Der lå jeg i syv uger, før jeg blev udskrevet. I den første tid lå jeg med benet lagt op i et stativ. Igennem min hæl var der boret noget, der lignede en strikkepind, der var fastgjort i en bøjle. Fra bøjlen gik der en snor hen over en trisse for enden af sengen, og i enden af snoren hang der en sandsæk, der vejede måske et par kilo eller mere; jeg husker ikke hvor meget. Dette var for at holde benet i stræk.

Jeg havde forbandet ondt, ikke i bruddet men i hælen, og tit lå jeg og småtudede for mig selv om natten, når ingen så det. Nogle gange opdagede en af de andre patienter det og ringede efter en sygeplejerske.

På vores stue var der et meget fint kammeratskab. Der var alle slags mennesker; både børn

og gamle. En overgang lå der en mand ved siden af mig, der var tæt på at blive 90. Ham ville de flytte ind til nogle ældre mænd på en mindre stue. »Jeg vil sgu ikke ind til de gamle hønisser«, sagde han, og så han fik lov til at blive. Vi havde også det allerbedste forhold til både afdelingssygeplejerske, assistenter og elever. Så da jeg var blevet udstyret med gå-gips og skulle udskrives kort før jul, var det med sorg i sinde, at jeg forlod Vejle Amts og Bys Sygehus. Havde jeg selv kunnet vælge, var jeg blevet hvor jeg var.

Da vi var kommet et stykke ind i det nye år (1946), skulle jeg have fjernet min gips. Mit ben var pakket ind i gips fra tærne op til skridtet. Da den blev klippet af, viste det sig, at der var gnavet et hul på min hæl så stort som en to-krone (dengang var en to-krone noget større end i dag), så derfor skulle jeg indlægges igen.

Portøren, der kendte mig, tog det jo som en selvfølge, at jeg skulle køres til afdeling K1. Men ak og ve, der var ingen ledige senge. Afdelingssygeplejersken kom og tog min hånd; hun var virkelig ked af det, men der var ikke noget at gøre, jeg måtte indlægges på K2. De to afdelinger var fuldstændig ens, og jeg blev også her lagt ind

på en 10 sengs stue. Mens jeg lå der, havde jeg af og til besøg af sygeplejeeleverne fra K1. Forholdene på K2 var slet ikke de samme, som jeg var vant til på K1. Afdelingssygeplejersken var en sur mokke, og jeg tror ikke, hun kunne lide mig, på grund af mit gode forhold til K1. Såret på min hæl var slet ikke lægt, men en dag under stuegang blev jeg ganske uventet udskrevet. Der kom en sygeplejerske med mit tøj og lagde det på sengen. Vær så god – klar dig selv. Jeg kunne dårligt nok gå, men jeg kom da i mit tøj. Der blev sendt bud til mine forældre, som kom og hentede mig hjem. Jeg døjede med min hæl i lang tid derefter, jeg kunne ikke tåle at have strømper på, der strammede, og i dag har jeg stadigvæk et ar efter det.

Endelig fyraften

Henry Hygum fortsætter i sin bog, som han selv har udgivet, godt hjulpet af en nabo, som har sat billeder ind for ham, og sat den op klar til trykning. Trykningen er sket hos Skandinavisk Books - Århus, og som han selv siger til en meget fornuftig pris.

Jeg forlod nu Gedved og flyttede hjem til mine forældre, men beholdt min adresse i Gedved, da jeg hurtigst muligt skulle have fundet noget nyt arbejde. Hver dag gik jeg ned til vores købmand, hvor jeg fik lov at låne Jyllands Posten og læse stillingsannoncerne igennem.

En dag var der følgende annonce:

***Meget dygtige elektrikere søges til omlægning fra jævn til vekselstrøm.
Alfr. Priess A/S, Vinderup, tlf. 10***

Da jeg så annoncen, tænkte jeg, om det kunne nytte noget at reflektere på den, men alt skulle jo prøves, så jeg ringede til Priess. Han spurgte, hvor jeg havde arbejdet sidst, så ville jeg få nærmere besked.

Få dage efter kom der brev, dateret den 5. maj 1953, hvor der stod:

Dette for at meddele Dem, at De kan begynde at arbejde straks og henvende Dem her i Vinderup.

Venlig hilsen

ALFRED PRIESS A/S

Nu skulle jeg lige finde ud af, hvor i verden Vinderup lå, for det anede jeg ikke, men det gik hurtigt, og allerede den 7. maj stillede jeg i Vinderup klar til at gå i arbejde. Min første arbejdsdag var fredag den 8. maj. Da arbejdsugen i firmaet begyndte om torsdagen, ville det sige, at min første ugeløn først blev udbetalt onsdag den 20. maj. Så længe kunne jeg ikke gå uden penge, så jeg stillede i Randbøldal igen allerede lørdag aften for at få forstrækning.

Da blev min far meget, meget sur. Men der var ikke noget at gøre, og om søndagen tog jeg tilbage til Vinderup med 100 kr. på lommen. Min første arbejdsplads i det nye firma var i en nu nedlagt ejendom lidt nord for Råstgård. Min første tanke, efter at have set dette flade landskab, var, at her kunne jeg bestemt ikke leve. Det var noget ganske andet end Randbøldals store bakker og skove, og jeg gav mig selv et halvt år til komme her fra igen. Der er nu gået 60 år siden den gang, og jeg er her altså stadigvæk.

Jeg kom til at arbejde under en overmontør, der hed Bovbjerg. En rar og medgørlig mand der kom fra Thisted. Det første jeg måtte bede ham om var at få en uges ferie, så jeg kunne komme hjem og blive gift i pinsen og derefter rejse til Bornholm for at hilse på min nye svigerfamilie. Det var lidt pinligt at skulle bede om ferie allerede 14 dage efter min tiltrædelse, men han stillede sig meget forstående. Men vi måtte i det mindste holde det hemmeligt for Priess, sagde han, for han ville med sikkerhed blive godt gal i hovedet over det.

Pinselørdag den 23. maj 1953 blev Annelise og jeg gift i Nørup Kirke. Vielsen blev foretaget af pastor Sigurd Pedersen. Den samme

præst som havde konfirmeret mig. Jeg var iført min mørkeblå habit, og Annelise var i en blå spadseredragt, der var indkøbt til lejligheden. Brudebuketten var af liljekonvaller, som var Annelises yndlingsblomst. Min søsters daværende svigerfar førte Annelise op ad kirkegulvet, og bagefter kørte han os til fotografen i Vejle. Derhjemme var mine forældres soveværelse blevet ryddet for at give plads til bryllupsgæsterne, der bestod af familie og venner. Vores bryllupsnat foregik i mit gamle værelse, hvor Annelise og jeg lå i en seng, mens min mor lå i en anden seng, og min far var henvist til divanen nede i stuen.

Dagen efter påbegyndte vi rejsen til Bornholm. Vi var heldige at få et par pladser i lyntoget fra Fredericia.

Da vi kom til København måtte vi vente til Bornholmer båden sejlede kl. 23. Sejlturen tog otte timer, og vi havde ikke råd til køjepladser, så det var med at være hurtig og finde sig en god stol eller sofa i en af salonerne, hvor der var rift om pladserne.

Vel ankommet til Rønne, tog vi en taxa hjem til Annelises forældre, der boede i Brændesmark, som lå på landet nogle få kilometer uden for Svaneke.

Idet vi ankom, var Annelises mor, Lily, på vej ud af døren med noget i hænderne.

Hun havde nok ikke ventet os på denne tid af morgenen, for da hun så os, stak hun i et hyl og forsvandt ind bag døren igen. Men vi blev dog budt indenfor til morgenkaffe.

Mine svigerforældre, Lily og Johannes, havde en lille ejendom på nogle få tønder land med en enkelt ko og en gris. Johannes arbejdede i den nærliggende forlystelsespark »Brændegårdshaven«, og om søndagen sad de begge to dernede og solgte billetter. De havde 11 børn. Den ældste, Paul, født i 1922 og den yngste, Asbjørn, født i 1940. Jeg har aldrig været sammen med dem alle sammen på en gang.

Der var altid nogen af dem, der var uvenner, eller også var de på kant med forældrene. Det var som regel med Lily, der godt kunne være noget intrigant. Johannes var jordens fredeligste mand.

Efter nogle få dage på Bornholm, hvor der blev holdt en lille fest i hjemmet på Brændesmark, og vi fik hilst på den øvrige familie, rejste vi tilbage, da jeg skulle i gang med arbejdet i Vinderup.

Tiden efter Priess

Efter at Priess var død, indtrådte hans datter, Petra Priess Hillers, som direktør en kort tid, men allerede i 1980 blev Evald Brusholt antaget som ny direktør for firmaet. I efteråret 1979 opsagde elektrikerne kollektivt aftalen om vagtordningen med firmaet, idet vi ville have den bedre betalt.

Samtidig blev det mig pålagt at kræve en ny lønforhandling, da vi mente, at vi skulle på et lønmæssigt niveau, så vi kunne opnå maksimal dagpengesats ved eventuel ledighed. Da fik jeg rigtig nok besked fra forbundet om, at et sådant argument måtte jeg ALDRIG bruge; igen et eksempel på min ufuldkommenhed, men man lærer jo hele tiden. Sagen sluttede med, at vagtordningen fortsatte, og vi forhandlede os til et løntillæg på 1,50 kr. i timen fra 1. januar 1980. Den aftale var mine kolleger bestemt ikke tilfredse med, og jeg var på dette tidspunkt ved at overveje, om jeg skulle gå af som tillidsmand, da jeg også havde andre problemer at trækkes med.

Den 29. oktober begyndte en af de største sager, jeg har haft som tillidsmand. Jeg modtog en skrivelse fra overmontør Jørgen Ravnholt, hvor en kutymemæssig

aftale om udbetaling af kostpenge til firmaets luftledningsfolk blev opsagt fra og med 1. januar 1980. Jeg kvitterede for opsigelsen, men krævede aftalen vedholdt, og der blev skrevet et referat, hvor vi hver især fastholdt vore påstande. Efter overenskomsten skulle der herefter holdes et møde, hvor sagen skulle forhandles. Jeg gav Ravnholt rimelig lang snor, da han gerne ville nå at tale med ELFO først, men til sidst aftalte vi et møde den 15. februar. Da jeg kom til mødet, fik jeg med det samme stukket et papir i hånden, som var dateret den 14. februar, hvor de fem luftledningsfolk med deres underskrift havde accepteret opsigelsen af aftalen. Jeg blev rent ud sagt stiktosset, og der blev nu skrevet et lokalreferat, hvor min påstand var, at firmaet var ophørt med udbetaling af kostpenge, uanset at der ikke var blevet afholdt lokale forhandlinger.

Derefter indklagede jeg sagen til mit forbund. Den 17. marts afleverede jeg en skrivelse til direktør Petra Priess Hillers, hvor de fem tilbagekalde deres underskrift og protesterede over firmaets metoder. De havde ikke været klar over, at der havde været aftalt et møde mellem Ravnholt og mig, og de ønskede ikke at medvirke til tilsidesættelse af overenskomstens

tillidsmandsbestemmelser.

Den 20. marts underskrev Petra og jeg et lokalreferat, hvor vi igen hver især fastholdt vore påstande. Mit forbund indklagede nu sagen for LO for at få den for arbejdsretten. Den 20. maj var vi i København til fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen.

Der blev man enige om at henvise sagen til afgørelse ved faglig voldgift. Samtidig tilkendegav man fra arbejdsgiverside, at man overvejede at klage over tillidsmandens (min) optræden.

Den faglige voldgift blev fastsat til den 8. oktober 1980 med højesteretsdommer Th. Gjerulff som opmand.

Forbundets påstande var:

1. Virksomheden tilpligtes at respektere overenskomstens § 5, stk. 3 og 4, samt gældende tillidsmandsregler.

2. Tilgodehavende kostpenge udbetales til aftalens evt. udløb efter frigørelse på et afholdt timandsmøde.

3. Virksomheden pålægges en efter rettens skøn fastsat alvorlig bod for overenskomstbrud.

ELFOs påstande var:

1. Virksomheden frifindes for de fra arbejderside rejste krav om efterbetaling af kostpenge og om bod for overenskomstbrud

2. Ønsket om et pålæg om, at

virksomheden skal respektere tillidsmandsbestemmelser og overenskomst afvises som ubeføjet
3. Det fastslås, at tillidsmanden ved sin optræden i denne sag har begået brud på overenskomsten hvad angår de ham pålagte forpligtelser.

Der blev afsagt kendelse den 22. oktober 1980, der lød:

A. Priess A/S bør overholde Elektrikeroverenskomstens § 5, stk. 3 og 4, og udbetale tilgodehavende kostpenge i overensstemmelse med den opsagte ordning, indtil virksomheden er løst fra denne efter iagttagelse af reglerne i § 5, stk. 3. Påstanden om bod og påstanden over for tillidsmanden tages ikke til følge.

Hver part bærer sine omkostninger og betaler halvdelen af opmandens honorar og udlæg til kendelsens beskrivelse.

Den 24. oktober modtog jeg en ny opsigelse af aftalen til udløb den 31. 12. 80; denne gang underskrevet af direktør Evald Brusholt.

Vi underskrev lokalreferat den 11. november, og der blev afholdt mæglingsmøde den 18. december, hvor man enedes om, at aftalen skulle ophøre fra udgangen af december. Denne gang blev alle formalia overholdt.

Selv om linjerne under sagen var trukket skarpt op, skulle vi jo gå ved siden af hinanden til daglig. Engang, hvor jeg var alene med Brusholt, sagde han til mig, at han sådan set ikke var uenig med mig, men han kunne jo ikke gå ind i sagen og desavouere sine egne afdelingsledere. Hvad der angår Ravnholt og mig, var det ikke værre, end at vi sagtens kunne sidde i samme taxa fra Karup til Vinderup, når vi havde været i København.

Ved at se i gamle protokoller fandt jeg ud af, at klubben i Vinderup havde 50 års jubilæum den 3. december 1980. Det markerede vi med fest den 29. november i Sevel Forsamlingsgård. Imidlertid døde min bedstemor, 90 år gammel og skulle begraves fra Nørup Kirke samme dag. Så det blev ikke mig, der kunne byde velkommen til festen, men Annelise og jeg indfandt os lidt senere på aftenen. Efter Evald Brusholt var tiltrådt som ny direktør, skete der visse ændringer i firmaet. Det hører vel med til naturens orden. Der blev afskediget nogle afdelingsledere og sammenlagt nogle afdelinger. Samtidig kom der også nye folk til firmaet. Jeg og en kollega fra luftledningsafdelingen kom i samar-

bejdsudvalget, hvor førhen kun fabriksafdelingen var repræsenteret. Der blev valgt arbejderrepræsentanter til aktieselskabsbestyrelsen, hvor elektrikerne også kunne få et medlem. Denne post frabad jeg mig, og i stedet blev Kr. Jørgen Larsen valgt.

De tre sidste måneder af året 1980 var jeg med i et sjak, der arbejdede på motorvejen mellem Ellidshøj og Vodskov ved Aalborg med ændring af vejbelysningen på denne strækning. Jeg skilte mig ud fra holdet og arbejdede for mig selv, idet mit job var at ændre automatikken og udskifte relæer i alle el-skabene, mens de andre kørte rundt og udskiftede lysarmaturer. Vi fik et fast beløb til forplejning hver dag, så kunne vi selv vælge, om vi ville bo der oppe, eller køre frem og tilbage hver dag. Vi var to, der valgte at køre hjem hver dag. Jeg var nødt til det, på grund af mit job som skoleleder i AOF.

I 1982 købte Evald Brusholt firmaet, og stod nu som både ejer og direktør. De første år af 1980'erne var sløje med meget lidt arbejde, og elektrikerne gik med jævne mellemrum på arbejdsfordeling.

Firmaet opsagde den eksisterende vagtordning, da den efterhånden var blevet underskudsgivende.

Lønforbedringerne var meget små, dog fik vi i juni 1983 en forhøjelse på mellem 1,45 og 1,75 kr. i timen, og i marts 1984 en forhøjelse på 2,80 kr. i timen.

Det var nok vindmølle-eventyret der gik galt. Den 16. august 1988 blev jeg kaldt op på kontoret til min overmontør, Ejner Østergaard Andersen, der bramfrit fortalte mig, at firmaet var gået på røven. Det var gået i frivillig konkurs med en gæld på 50 millioner kroner.

Selv om vi vidste, at det kneb økonomisk i firmaet, kom det alligevel som et chok for medarbejderne. Det første jeg gjorde, var at ringe var at ringe til vores kredssekretær, Knud Erik, i Holstebro, og så gik de næste dage ellers med møder. Uden hjælp fra fagforeningen stod man på herrens mark i en situation som denne, og El-Forbundet, Metal og SID var i tæt samarbejde om advokatbistand, og hvad der ellers kunne opstå af problemer.

Vi fik alle vor opsigelse med det behørigte varsel, hvor boet ville gøre brug af vores arbejdskraft i det nødvendige omfang i opsigelsesperioden.

Hvorfor holder vi jul?

Der er mange grunde til, at vi holder jul, og at festen falder om vinteren. Julen er ældre end kristendommen og Jesus.

ved Leo Skaaning

I førkristen tid var julen en midvinterfest, og altså ikke en solhvervsfest - selvom "pointen" i begge tilfælde er at fejre, at det går mod lysere tider.

Dét man fejrede i førkristen tid var egentlig en form for nytårsfest.

Man véd ikke helt præcist, under hvilke former julen blev fejret i førkristen tid, men den islandske krønikeskriver Snorre Sturlasson (1178-1241) fortæller i Hakon den Godes saga, at kong Hakon bestemte, at festen - jul - skulle holdes samtidig med de kristne - altså 24/25 december. Tidligere havde julen ligget ved midvinternatten, som på Snorres tid var i midten af januar.

At drikke jul

Det ser ud til at have været en "midvinterfest", hvor ønsket om fred og frugtbarhed i det kommende år stod stærkt. I beretningen om Hakon fortælles bl.a., at han ved et julebesøg hos en stormand snød og gjorde korsets tegn, da han blev

bedt om at signe øllet. I den eneste "førkristne" kilde om den førkristne jul omtales, at hovedpersonen i et kvad vil "drikke jul" ude på havet. At drikke øl må derfor nok siges at være et element i julen, der går tilbage til førkristen tid. Men om øldrikkeriet og rusen så evt. har haft en kultisk betydning i de asatroendes jul eller ej, kan der vanskeligt siges noget helt sikkert om. Selve festens navn jól (:altså jul) er også af førkristen oprindelse og betyder "fester".

Verdens lys

Med kristendommen bliver julen også en fest for Jesu fødsel, men da han jo også kaldes "Verdens lys" hænger dette egentlig fint sammen med den gamle juls "grundidé", at feste for det nye år og for, at vi går mod lysere tider.

Jesu fødselsdag blev først fastlagt til den 25. december engang i 300-årene. 25. december var dén dag, som vintersolhvervet var fikseret til i romerriget på daværende

tidspunkt.

På denne måde fik man skabt en situation, hvor Jesus bedre kunne konkurrere med andre samtidige guddomme, der også havde hovedhelligdage omkring vintersolhverv, fx Mithras-religionen. I Norden blev julen ”slået sammen med” de kristnes fest for Jesu fødsel. Det lykkedes dog ikke at få os til at kalde festen for Kristmesse, sådan som man fx gør i England.

Hverken denne herre, det træ, eller de gaver, han har med, er blandt det ældste arvegods i den danske jul. Og det er Jesus faktisk heller ikke.

Julen er traditionernes fest, og når det kommer til musik, er vi ekstraordinært uvillige til at prøve noget nyt.

I kirken er det de samme salmer, der bliver sunget år efter år, og selv om de færreste ved, hvad 'myrra skær' er, og temmelig få børn vil påskønne en fane, så de kan lege fændrik, synger vi de samme julesange, når vi går rundt om træet.

Solhverv

Solhvervet i december, er den **21. december**, og er bedre kendt som vintersolhverv i Danmark og på resten af den nordlige halvkugle. Der er ikke tradition for særlig fejring, pga. det nære sammenfald med julen. Det kaldes sommersolhverv på den sydlige halvkugle. Solen vil på dette tidspunkt stå lodret over et punkt på den sydlige vendekreds. På den nordlige halvkugle, herunder i Danmark, vil dette ske på årets korteste dag lokalt. På den sydlige halvkugle vil det ske på årets længste dag lokalt.

Godt Solhverv til jer alle!

Glæder sig til at være med til at løfte opgaverne

Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv har fået ny direktør.

Den 1. september tiltrådte Søren Bak-Jensen som ny direktør for Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsen Bibliotek og Arkiv.

Han kommer fra en lederstilling på Københavns museum med ansvar for museets samlinger og undersøgelsesarbejde. Han har desuden haft ansvar for udvikling af museets forskningsprofil.

Søren Bak-Jensen er ph.d og cand mag. i historie.

Med sit fokus på arbejderbevægelsens historie skaber Arbejdermuseet et rum, hvor vi kan reflektere over en af de helt afgørende faktorer i dannelsen af vores samfund, som vi kender det i dag.

Museet dokumenterer de store ændringer, der er sket i den brede befolknings levevilkår gennem de seneste 150 år, siger Søren Bak-Jensen

Arbejderbevægelsens historie berører de fleste danskere. Både de grundlæggende om velfærd og det gode arbejdsliv, og de aktuelle debatter om social retfærdighed.

Jeg glæder mig meget til at være med til at løfte disse opgaver i mu-

seets enestående bygning i Rømersgade.

Søren Bak-Jensen efterfølger Louise Karlskov Skyggebjerg, der går tilbage som souschef og museumsinspektør på

Danmarks Tekniske Museum.

Bestyrelsesformand for Arbejdermuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek Marie Louise Knuppert, glæder sig til samarbejdet med Søren Bak-Jensen.

Arbejdermuseet spiller en enorm vigtig rolle i den formidling Danmark har gennemgået.

Forholdene på arbejdsmarkedet har været afgørende - og er det stadig - for det samfund vi har opbygget.

Den nye direktør Søren Bak-Jensen

ASRA HAR FÅET NY HJEMMESIDE

ved webmaster Jens Brun Pedersen

Efter mange overvejelser har vi taget springet og lanceret en helt ny hjemmeside. Adressen på internettet er stadig den velkendte, **www.asra.dk** men udseendet har forandret sig en del - og det til den gode side, synes vi da selv.

Indholdet er ligeledes under udvikling. Det tidligere indhold er der stadig, og der er allerede nu taget initiativ til at skabe bedre forbindelser mellem fortidens og nutidens arbejdskamp.

Alt for ofte hører man, at de ret-tigheder arbejderne har tilkæmpet sig gennem generationerne tages for givet i dag, ikke blot af unge, der frustrerede leder efter en lær-lingeplads, men også af erfarne arbejdere, der med et skråsikkert blik på den daglige økonomi, har valgt fagforening og a-kasse fra. På ASRAs hjemmeside gør vi i den kommende tid en ekstra indsats for at komme denne historieløshed til livs.

Intet nyt? Tryk F5

Når du forhåbentlig lige om lidt besøger **www.asra.dk** vil du måske opleve, at alt ser ud som det plejer?!?

Tryk så blot på knappen F5 på dit tastatur, så kommer siden frem. Forklaringen er, at mange computere delvist lagrer de sider, man besøger, for at det skal se ud til at gå hurtigere med at tilgå dem. Når en side er lavet helt om, bliver computeren ”forvirret”, og så er det jo godt, at vi brugere kan hjælpe den lidt.

Skab opmærksomhed!

Hjælp os med at skabe opmærksomhed om ASRAs hjemmeside. Øverst på siden finder du en række små ikoner. Klikker du på dem kan du nu lave et opslag på Facebook, Twitter mv. og gøre opmærksom på siden. På forhånd tak for hjælpen!

God fornøjelse med den nye hjemmeside!

Jens Brun Pedersen

LO Herning - Ikast skifter formand

Afgående formand Steen Jonassen og den nye formand Lone Børllum

foto: Ole Jørgensen

På repræsentantskabsmødet i LO Herning - Ikast den 30 oktober 2014 sagde Steen Jonassen farvel til formandsposten for LO Herning - Ikast. Efter 16 år på posten, som formand har Steen Jonassen, der er 66 år valgt at gå på pension. Steen Jonassens afløser blev Lone Børllum.

Steen Jonassens hjerte har altid brændt for fagbevægelsen og manden på gulvet. Det er malersvenden der blev valgt til formand for malernes fagforening i Herning i 1972 og siden som medlem af hovedbestyrelsen.

Steen Jonassen har også været kredsformand i socialdemokratiet i Herning, hvor han var med til at få Poul Nyrup

valgt til formand for socialdemokratiet. Der for uden var han byrådsmedlem i Herning byråd i to perioder fra 1993 til 2001.

Når man har været faglig og politisk tillidsmand i arbejderbevægelsen i 42 år - de seneste 16 år som formand for LO Herning - Ikast, kan man ikke holde sig gode venner med alle, men når man kaster sig ud i opgør kan det godt virke kold og arrogant, men det handler om at vinde. Kynisme er et grimt ord, men det er man nødt til at have ellers holder man ikke i over 40 år og man kommer heller ikke igennem uden lig i lasten har Steen Jonassen engang udtalt. Jeg har gjort hvad jeg kunne forvente.

Steen Jonassen er stadig aktiv i forskellige sammenhænge blandt andet som næstformand i Frie Børnehaver og Fritidshjems Hovedbestyrelse.

Steen Jonassen har stor forståelse for ASRAs arbejde og enig i at arbejderhistorien ikke må gå tabt og har flere gange været gæst i arkivet. Ved ASRAs 25 års jubilæum gav LO Herning - Ikast to foredrag om Brunkulslejrene i Søby ved Jan Svendsen, der har skrevet flere bøger om brunkul, begge foredrag var godt besøgt. Der foruden har LO Herning - Ikast også sørget for økonomi til, at arbejderhistorien kan arkiveres elektronisk.

Steen Jonassen sad blandt andet som suppleant i ASRAs bestyrelse i 1998, hvor han blev valgt til formand for LO Herning - Ikast.

Jørgen Iversen

Den nye LO formand for Herning - Ikast Lone Børlum

Foto: Ole Jørgensen

Som ny LO Formand for Herning – Ikast glæder jeg mig rigtig meget til at komme i gang med alle de spændende fagpolitiske udfordringer der ligger i at vi får flest mulige med, når det drejer sig om job, uddannelse, opkvalificering, efteruddannelse m.m., i en tid hvor den danske model i den grad er truet af østeuropæisk underbetalt arbejdskraft. Jeg ser en stor udfordring i at Erhvervslivet og kommunalpolitikkerne i samarbejde med fagbevægelsen får indført arbejdsklausuler og sociale klausuler, der skaber lærer og praktikpladser, løn og arbejdsvilkår man kan leve af og leve under. Ligeledes ser jeg en stor udfordring i at samle alle de lokale fagforeninger, foreninger og partiforeninger omkring fælles temadage med fælles udfordringer i kampen om flere medlemmer, vidensdeling, sparring, arbejdsmiljø og meget mere. Jeg ønsker et synligt LO arbejde i Herning – Ikast og satser

derfor på en opdateret hjemmeside og Facebook side så interesserede kan følge med i hvad der sker i LO Herning – Ikast. Endvidere er det vigtigt for mig, i samarbejde med de lokale fagforeninger igen, at få gang i skolekontakt arbejdet og være synlige på skolerne og fortælle eleverne om den danske model og hvorfor det er så vigtigt at blive ved med at værne om den. Jeg startede selv på arbejdsmarkedet som 16 årig, som syerske, i en tid hvor det var god skik at melde sig ind i en fagforening. Jeg blev senere uddannet postbud. Tog et højskoleophold på LO Skolen og tog senere en uddannelse som Socialpædagog og arbejde bredt inden for dette felt i en del år. De sidste 10 år har jeg arbejdet inden for transportbranchen og følt på egen krop, og set på andre, hvad social dumping gør ved lønmodtagere, som under finanskrisen strakte sig alt for langt af frygt for at miste sit arbejde. Jeg var tillidsrepræsentant og en af dem der sammen med en masse andre faglige aktive tog hul på kampen om socialdumping og som nu ser at det nytter at stå sammen, idet socialdumping er topprioritet på Regeringens og regionernes dagsorden. Steen Jonassen sagde som en slutreplik, ”man skal ikke se sig for meget tilbage, så får man ondt i nakken” – jeg siger, ”den der altid kigger sig over skulderen, løber aldrig panden i mod en mur”, og dem har jeg fået mange af. Vi ses derude

Lone Børlum

Generalforsamling

GENERALFORSAMLING 2014

Generalforsamlingen er den 25.feb. 2015. kl.19,00

afholdes i 3F Midtjylland - Birk

Centerpark 4. - 7400 Herning

Husk at skrive det ind i din kalender!

Dagsorden udsendes med det første blad i det nye år.

På generalforsamlingen vil Henry Hygum - Vinderup, fortælle om sin bog:

Episoder fra mit liv

Læs inde i bladet, hvor ASRA bringer nogle udsnit af bogen.

Henry Hygum havde allerede ASRA i tankerne da han skrev bogen, som indeholder arbejderhistorie, og som ASRA har opfordret medlemmerne til at skrive om i vores blad ASRA NYT.

Vi er meget glade for at få sådanne beskrivelser i arkivet, de kan fortælle kommende generationer hvordan arbejdslivet har været i "gamle dage".

Kom på generalforsamlingen og få en god historie!